

а к а д е м і ч н а ПАНОРАМА

ІНФОРМАЦІЙНЕ ВИДАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» ЛЮТИЙ 2003

У нашому випуску:

Дні науки в НаУКМА
Відкритість, широта,
актуальність

стор. 1–4

Сергій Квіт
Могилянська школа
журналістики

стор. 5

«Дім Галшкі»: у головній
ролі – Могилянська
презентація фільму про
Києво-Могилянську академію

Сергій Маслобойщиков,
режисер:

«Роздуми про академію лягли
на мої роздуми про людину».
Світлана Зінов'єва, продюсер:
«Очевидно, свобода –
характерна ознака Могилянки
як такої».

стор. 8

«Скляний Ансельм»:
перший в Україні казковий
мюзикл – на сцені Могилянки

стор. 11

Вперше в НаУКМА

День Відкритих Дверей Магістеріуму
(21 лютого 2003 року о 16:00)

для студентів старших курсів
НаУКМА, вищих навчальних
закладів столиці та гостей міста.

У ПРОГРАМІ:

інформація про магістерські
програми, систему навчання,
особливості Магістеріуму
НаУКМА;

зустріч із керівниками програм,
викладачами, студентами.

Культурно-мистецький центр
НаУКМА, вул. Іллінська, 9
Тел.: 417-8215, 417-5155 E-mail:
pr@ukma.kiev.ua, more@ukma.kiev.ua

Дні науки в НаУКМА

Відкритість, широта, актуальність

Дні науки в НаУКМА (27—31 січня) і 9-та Щорічна міжнародна наукова конференція «Україна: людина, природа, суспільство» — найголовніша подія в науковому житті університету. Цього року вона пройшла під знаком 280-ої річниці з дня народження Григорія Сковороди.

Михайло Брик, професор, перший віце-президент, віце-президент з наукової роботи НаУКМА — Засадничі принципи Днів науки та наукових конференцій НаУКМА. Як виглядає науковий доробок НаУКМА в загальному доробку науковців України? Яким науковим дослідженням опікуєтесь ви?

— Засадничими принципами Днів науки та щорічних наукових конференцій у НаУКМА є:

1. Відкритість, що означає залучення до участі в конференції не лише професорсько-викладацького складу та спудеїв НаУКМА, а й учених із наукових центрів Києва, інших міст України та зарубіжних країн. Наприклад, цього року в роботі 9-ої наукової конференції взяли участь учені університетів і наукових інститутів Києва, Харкова, Одеси, Львова, Дніпропетровська, Миколаєва, Рівного, Хмельницького, Чернігова, Чернівців, Херсона, Севастополя, а також науковці з США, Швейцарії, Ізраїлю. Загалом у конференції взяли участь понад 60 її

учасників із-поза меж Києва.

2. Відсутність поділу учасників за віковим і науковим статусом — неодмінна умова демократичності та об'єктивності наукових форумів, основними для успіху та престижності яких є рівень і новизна наукових здобутків, а не вік, науковий ступінь, звання чи місце виконання дослідження (університет, академічний інститут чи заводська лабораторія).

3. Розмаїття форм роботи конференції: пленарні та секційні доповіді, круглі столи, семінари, диспути.

4. Широта та актуальність тематики, що відповідає особливостям наукової діяльності в класичних університетах — від гуманітарних і суспільних до

(Продовження читайте на стор. 2)

Круглий стіл «Ідея університету та концепція розвитку НаУКМА»

Дні науки в НаУКМА

Відкритість, широта, актуальність

(Початок читайте на стор. 1)

природничих і технічних дисциплін – і з цим значною мірою пов'язана **широка участь дослідників** у роботі конференції. Цього року на 9-у Щорічну наукову конференцію представлено 493 доповіді, з них 133 – студентські, тобто 25% учасників конференції – молодь. Якщо порівняти ці цифри з минулорічними (відповідно 422 та 75), то можна говорити про тенденцію до зростання зацікавленості молоді в науковій діяльності. Останнє дає надію, що наукові дослідження в нашому університеті успішно розвиватимуться в наступні десятиліття, з'являться і зростуть нові паростки наукових шкіл.

Важливий стимулюючий і заохочувальний чинник – за матеріалами кращих доповідей, виголошених на конференції, публікуються повноцінні статті в «Наукових записках НаУКМА», визнаних ВАК України такими, де можуть публікуватися матеріали дисертаційних робіт.

Традиційні щорічні Дні науки та наукова конференція сприяють зміцненню престижу НаУКМА як сучасного європейського університету, стратегічне завдання якого — плекати українську наукову, культурно-мистецьку та ділову еліту.

Наш університет, відроджений десять років тому, ще дуже молодий як науковий центр, а тому пройде ще чимало років, доки ми зможемо сказати, що НаУКМА став науково-навчальним закладом України та Європи, а не просто навчальним закладом, де ведуться наукові дослідження. Для досягнення цієї високої стратегічної мети треба дуже і дуже багато чого зробити: сприяти закладенню й розвитку наукових шкіл із високим рівнем наукових досліджень, створенню належної матеріально-технічної бази; значно поліпшити якість підготовки майбутніх науковців через аспірантуру, докторантуру та інститут здобувачів; розвивати активний і широкий науковий обмін із науковими центрами передових зарубіжних країн; брати активну участь у міжнародних наукових форумах; змінити співвідношення між зайнятістю професорсько-викладацького складу в навчальній і науковій роботі на користь останньої, що означає помітне зниження педагогічного навантаження; істотно збільшити оплату наукової праці.

Цей далеко не повний перелік складних проблем, значна частина яких виходить за межі можливостей нашого університету і які власне є загальнонаціональними проблемами,

проблемами розвитку українського суспільства, засвідчує значну тривалість цього процесу. Тільки тоді серйозно, а не декларативно можна було б заявляти, що наш університет сповідує принцип поєднання навчання студентської молоді з активним її залученням до наукової діяльності.

Безумовно, і за нинішніх умов наш університет має вагомі наукові досягнення – дослідження з історії філософії, компаративістики, соціології, історії України, екології та екохімічних технологій, добре відомі в наукових центрах України та зарубіжних країн. Водночас говорити зараз про те, як виглядає науковий доробок НаУКМА в доробку науковців України, я не наважусь. Така постановка питання, як на мене, є спірною, оскільки для цього потрібні чіткі критерії оцінки досягнень у різних галузях знань, яких у переважній більшості немає. Крім цього, цінність наукових здобутків, особливо в природничих науках, не завжди очевидна. Іноді на це потрібні роки й десятиліття. Так що нехай про наші наукові досягнення судять інші, і, можливо, не лише сьогодні.

Стосовно ж моїх наукових уподобань, то вони для мене, звичайно, дуже важливі й безспірні з будь-якої точки зору. Загалом це – проблеми нанопроцесів і нанотехнологій, тобто йдеться про розміри та властивості тіл і процесів, що відбуваються на рівні нанометрів (10^{-9} м). До них належать також мембранні процеси й технології та мембранологія як окрема наука — це мої наукові інтереси останніх двадцяти років.

Ці галузі науки особливо бурхливо розвиваються в останнє десятиліття і вже зараз закладають основи кардинальних змін у багатьох технологіях. З огляду на це бажано було б уже в 2004 році створити в НаУКМА магістерську програму з мембранних процесів і технологій, яка буде першою і, очевидно, на найближчі 5–6 років єдиною в Україні. Щодо наукових проблем, якими займаюсь я і мої колеги останнім часом, це – мембрани з додатковими (гібридними) функціями, в тому числі бактеріцидні мембрани та мембранні процеси з їх використанням, зокрема в харчовій промисловості, медицині, в процесі поліпшення якості питної води. А ще дуже хотілося б написати дві три монографії, підручники, ну і, звичайно, з десяток-другий оригінальних наукових статей. Зараз у мене на столі дві роботи: «Енциклопедія мембран» та «Синтетичні мембрани: синтез, структура».

**Віталій
Замостян,
доктор
медичних
наук,
професор**

– Які проекти вирішення екологічних проблем України розробляються в НаУКМА? Чи проводяться в Могилянці дослідження, пов'язані з наслідками Чорнобильської катастрофи?

– Кафедра екології НаУКМА бере участь у проекті «Climat Changes (Глобальні зміни клімату)». Ми співпрацюємо з USAID, до речі, їхні викладачі читають зараз лекції нашим студентам. Наша участь у цьому проекті не фінансується – працюємо на волонтерських засадах. Можливо, надалі ситуація зміниться.

Є великі проекти щодо Дніпра. Цим займається Інститут гідробіології, зокрема академік Романенко, з яким ми тісно співпрацюємо. Незабаром наші студенти зможуть долучитися до цього проекту.

Звичайно, проводимо дослідження, пов'язані з Чорнобилем. Ми співпрацюємо з Центром радіаційної медицини Академії медичних наук України, Чорнобильським екоцентром, у нас читається курс радіобіології. Курс, як правило, закінчується поїздками в зону. Краще один раз побачити, ніж багато прочитати про покинуте мертве місто Прип'ять, де спостерігається бурхлива сукцесія, коли стадіон заріс лісом, коли кущами могутня сила природи підіймає асфальт, коли грибки окуповують будівлі. Ми розповідаємо своїм студентам і бачимо на власні очі, що без людини природа розквітає. Там розвелось багато дичини, зокрема кабанів, з'явилися птахи, занесені до Червоної книги, незважаючи на порівняно низький рівень забруднення радіонуклідами природного середовища.

Сказати, що поїздки в зону зовсім безпечні, неможливо. Існує безпорогова концепція дії радіації: залежно від величини отриманої дози збільшується ймовірність виникнення так званих стохастичних, тобто випадкових, наслідків – лейкозу, ракових пухлин, зокрема раку щитовидної залози. Окрім цього, може виникнути так зване радіаційне старіння. Але нам це не загрожує. Дози, які ми одержуємо від Чорнобиля, невеликі. Під загрозою серйозних захворювань перебувають лише ліквідатори аварії на ЧАЕС, які одержали дозу, більшу за порогову межу. Все залежить від індивідуальних особливостей організму, різні люди мають різну чутливість до радіації.

Дні науки в НаУКМА

**Олександр Жигун,
художній керівник
і диригент
хорової
капели
«Почайна»
НаУКМА**

— Як відомо, формуванню репертуару «Почайни» передусе серйозна пошукова робота...Ця думка прозвучала у вашій доповіді «Еволюція української літургії», яку ви виголосили на пленарному засіданні Днів науки. Скажіть, будь ласка, про це детальніше.

— Це дійсно так. Добір репертуару здійснюється нами дуже ретельно. Це — шедеври української та європейської духовної музики, багато з яких виконуються дуже рідко або навіть незаслужено забуті. Наша мета — відродити ці твори для слухача.

Особливо цікавить нас творчий доробок Максима Березовського та Артемія Веделя. Літургію Св. Іоана Золотоустого та Концерт № 11 Веделя вдалося відновити за автографічною партитурою (до речі, останній зі згаданих творів було записано на компакт-диск саме нашим хором). Належність знайденого автографа Літургії перу саме цього композитора підтвердила почеркова експертиза. Автографи миття (підпис та фрагмент «Херувимської») можна побачити на компакт-диску капели.

До речі, з питань придбання дисків можна звертатись за тел. 417-8461.

Ще наприкінці 80-х років «Почайна» зацікавилася Літургією Кирила Стеценка. Музикознавець Л. О. Пархоменко цей твір переписав з автографа, який зберігався у фондах ЦНБ.

Справжня одісея передувала запису «Реквієму» Луїджі Керубіні. Адже в Україні цей твір ніколи раніше не виконувався в супроводі симфонічного оркестру, тож не дивно, що в київських бібліотеках та архівах партитури для оркестру не виявилось. Розшукали ми її лише в Москві, в Російській Державній бібліотеці у вигляді фотокопій. Деякі сторінки партитури не збереглися, за ними довелося мандрувати аж до Варшавської бібліотеки.

І це — лише початок. Попереду в нас багато цікавих планів.

Ми прагнемо відродити прекрасну національну традицію хорового співу. Тому «Почайна» запрошує до себе всіх студентів КМА. Безсумнівно, цими коридорами ходить багато співаків, які навіть не підозрюють про свій талант. Адже ми — співоча нація! Сподіваюся, що в майбутньому прослуховування першокурсників стане обов'язковим і музика знов посяде належне місце у стінах КМА.

— Одна з найцікавіших рис Сковороди — його захоплення августиніанством. За вченням Августина, людина мала можливість виправити свою долю ще в цьому світі, а також заслужити кращий світ після смерті. Страх не стільки смерті, скільки того, що буде після неї, породив ідею чистилища, яка давала людям надію. Сковорода робить крок, який вирізняє його з історичного контексту: переносить проблему спасіння з апокаліптичних часів, страшного суду, другого пришествя на власну душу, нинішнє буття. Пекло тут — і рай тут. Це — позиція, що, як це не парадоксально, зближує Сковороду з постмодерном. Справа в тому, що Сковорода взагалі відкидає апокаліптичне вчення. Апокаліптичні настрої властиві й нам із вами — це вічне очікування якогось чуда, що налаштує людину на життя заради світлого майбутнього. Сковорода проголошує антитезу: якщо істина є, вона повинна бути тут і тепер. Якщо щастя можливе, то воно має бути тут і тепер. Це справляло колосальний вплив на його сучасників. Він ходив по селах, говорив із людьми, був пасливий. Це людина, яка ніби відкрила для себе новий світ після важкої хвороби, пройшла життя легкою дорогою і померла спокійно. Ця людина зробила собі рай сьогодні.

Ми звикли, що прагнення жити сьогодні й тут — це якесь міщанство. Це не так. Справа не в тому, що ми знайдемо якісь далекосвяжні способи розв'язання своїх проблем. Економічний розвиток може потягти за собою такі наслідки, екологічні, моральні та інші, що наше нинішнє уявлення «дайте лю-

**Тетяна Ярошенко,
директор
наукової
бібліотеки
НаУКМА**

— Фонд рідкісних та цінних видань наукової бібліотеки НаУКМА налічує понад 1 0 0 0 0

примірників, але процес його формування триває. Значна частина цих книг знаходиться в бібліотечних колекціях, зокрема В'ячеслава Брюховецького. Основну частину видань складає цінна наукова та довідкова література, періодика. За хронологічними межами це видання XVIII — початку XX століття. Одними з перших до цього фонду ввійшли праці з історії Києво-Могилянської академії В. Аскоченського, Ф. Вовка, С. Голубева, а також «Систематичний каталог книг бібліотеки Київської Духовної Академії. 1890-1905» А.С. Криловського. Серед видань початку XX ст. — прижиттєві видання видатних діячів політичного та наукового життя України М. Грушевського,

**Мирослав Попович,
доктор
філософських наук,
директор
Інституту
філософії**

— Феномен Григорія Сковороди. Як ви прочитаете його сьогодні?

дині поїсти — і все буде добре» просто найвнє. Боліти буде не менше. Але як примирити прагнення покращити світ із відчуттям того, що жити треба таки сьогодні? Не внукам-правнукам заповідати, що вони побудують самостійну демократичну Україну, де пануватиме добробут. Нашо мені демократія у XXII столітті? Від того, як ми зуміємо це налагодити, пам'ятаючи цю вимогу, можливо, трактуючи її не так наївно, по-дитячому, як трактував Григорій Сковорода, залежить багато чого. Мені здається, що та неадальність, що випливала з індивідуальної волі, індивідуального виклику, на щастя, завдяки Сковороді теж є нашою національною традицією, частиною нашої ментальності, яка дозволить нам, по-перше, не так трагічно перейматися тим, що нам не подобається, а по-друге, не відкладати невідкладні проблеми нашим нащадкам. Тому що жити нам, тобто мені і вам, незважаючи на різницю у вікові, і робити це життя радісним — тут і тепер.

М. Драгоманова, Д. Чижевського, С. Єфремова, М. Туган-Барановського, В. Липинського, С. Сірополька та багатьох інших. Значне місце в колекції належить виданням української діаспори.

Цінним поповненням нашої книгозбірні стало придбання книг коштом премії «Визнання», лауреатом якої в 2001 році став президент НаУКМА В'ячеслав Брюховецький. Грошову премію «Визнання», як і попередні свої премії, В'ячеслав Степанович передав бібліотеці НаУКМА для поповнення фондів. На виставці, що мала назву «Зі скарбів наукової бібліотеки», вперше було цілісно представлено цю частину персональної колекції В.С. Брюховецького.

Ця цінна експозиція розмістилася в залі нових надходжень, обладнаній сучасними спеціальними виставковими стендами та вітринами, виготовленими за окремим проєктом і подарованими за рішенням ЗАТ «Енран» нашому університету. Постійно діючі Зала нових надходжень та Зала електронних каталогів Наукової бібліотеки НаУКМА тепер стали набагато зручнішими для читачів завдяки сучасним та зручним меблям відомого українського виробника «Енран-Акрос». Фабрика рішень «Енран-Акрос» активно інвестує в освіту, а значить — у своє і наше майбутнє.

Дні науки в НаУКМА

Сковорода в бонеті Могилянки

Григорій Сковорода належить до числа тих видатних діячів сфери духу, справжнє значення яких лише розкривається з плином часу. На мій погляд, існують вагомі підстави вести мову не тільки про творчість Григорія Сковороди, але й про глибинний духовний зв'язок із його особою. Аби окреслити тонкий вимір, який почав вимальовуватися між постаттю Григорія Сковороди і відродженою Києво-Могилянською академією, звернімося до випадкових, на перший погляд, фактів, які насправді вказують на існування певних закономірностей, а відтак – потребують компетентного й делікатного осмислення.

Почнемо з усім нам відомого пам'ятника Григорію Сковороді, який стоїть на Контрактовій площі навпроти Староакадемічного корпусу Києво-Могилянської академії. Свій відкритий погляд мислитель спрямовує на колишню Alma Mater. Він став тим ідеальним студесом, який чи не найяскравіше уславив ім'я свого навчального закладу. Тому є всі підстави розглядати пам'ятник Григорію Сковороді таким, що засвідчує заслуги перед українською культурою як самого філософа, так і Києво-Могилянської академії. Він ніби символізує духовну єдність академії зі своїми студентами.

На цьому можна було б і поставити крапку, якби не розпочався процес відродження Києво-Могилянської академії. Саме завдяки йому значення пам'ятника Григорію Сковороді почало набувати метафізичних обрисів. Для того, щоби їх побачити, розглянемо відомі нам текстувальні свідчення.

Починаючи з 1997 року, 15 жовтня, тобто в День Києво-Могилянської академії, всі урочистості розпочинаються загальноуніверситетською акцією «Чистий Сковорода». Ось що зазначається про неї в жовтневому повідомленні для преси за минулий рік прес-центру НаУКМА: «Студенти мають пам'ятник Сковороди. Акція символізує очищення нашої історичної пам'яті, повернення до духовних цінностей». Отже, акція має досить

високий статус у НаУКМА.

Випуск «Календаря-довідника НаУКМА» за 2002–2003 роки, розповідаючи про діяльність Студейського братства університету, визначає останнє як «студентську громадську організацію, що займається відродженням кращих українських традицій... і традицій НаУКМА (акція «Чистий Сковорода»...». Це твердження розширює наше уявлення про значення пам'ятника Григорію Сковороді для відродженої Києво-Могилянської академії.

Остання акція «Чистий Сковорода» висвітлювалась у столичних ЗМІ. Факти публікацій про акцію «Чистий Сковорода» окреслили тенденцію її виходу за межі власне академічного життя.

Аби детальніше інтерпретувати наведені факти, введемо їх у ширший і відповідний смисловий контекст. Передусім ми бачимо, що неабияку роль у вишуканні Григорія Сковороди відродженою академією відіграє встановлений йому пам'ятник. Омивання монумента пов'язується не тільки з пам'яттю про найвидатнішого студента рідної Alma Mater, але й із тими метафізичними можливостями, які містить за своєю природою цей ритуал. Так, саме ритуал, а не акція. Бо що таке пам'ятник за своєю первинною архайчною суттю? Це – один із варіантів втіленого в конкретній формі посередництва між світом людей і трансцендентним, що в нашому контексті дорівнює Божественному і сакральному. Пам'ятник гармонійно функціонує згідно зі своєю глибинною суттю в межах не секулярної, а традиційної культури. Скажімо, у традиції тибетського і монгольського буддизму скульптури (зокрема й монументальні) розглядаються як «штучні переродження Будди». А відомий дослідник тибетського буддизму Дж. Туччі вказує на те, що «малювати чи робити скульптуру означає викликати божественну присутність».

Вищезгаданий зміст оцінки акції «Чистий Сковорода» як її учасниками, так і офіційним повідомленням для преси академії також містить семантику, яка співвідноситься насамперед із релігійними переживаннями людини. У такому разі близьким до нашого контексту буде визначення ритуалу Є. Торчинова: «Ритуал – це сукупність тих певних актів, які мають сакральний зміст і спрямовані чи на відтворення того чи іншого глибинного переживання, чи на його символічну репрезентацію».

Те, що акція «Чистий Сковорода» відбувається саме 15 жовтня, тобто в день появи ідеї Києво-Могилянської академії на світ, не випадковий факт. Як не випадкове й те, що в день конвокації (28 червня) голову бронзового Григорія Сковороди покриває бонет випускника.

Якщо 15 жовтня для Академії

виступає її первинним (можливо, навіть міфічним) часом Оно, то 28 червня щороку покликане ознаменувати її вдачу спробу відродження (як ми бачимо, не тільки фізичного, але, що найголовніше, дійсно духовного) після періоду тривалого занепаду. Обидві дати позначають ключові події річного циклу університетського життя. І в обох випадках пам'ятник Григорію Сковороді відіграє глибоко символічну роль. Цим підкреслюється спадкоємність сучасних студентів зі своїм видатним попередником – фактично культурним героєм.

Наявність символічного зв'язку пам'ятника зі своїм університетом може свідчити і про існування інших прикладів атмосфери тонкого виміру.

Знову звернімося до джерел, якими виступатимуть номери інформаційного видання «Академічна панорама». Прочитуюмо найпоказовіші висловлювання: «Духовна аура давньої Академії послідовно й ненастанно збагачується... Переконалий, тільки в університеті можна створити живу атмосферу, в якій людина відчує свій талант, збагне єдиноможливу «сродність» (за Сковородою) своєї душі до певного способу життя і до загальнолюдських цінностей» (В. Брюховський), «Мабуть, тут особливий дух академії, Божа благодать над землею» (В. Маньківський), «Сковорода. Могилянка. Одне без одного не може існувати в нашій свідомості, в нашому серці» (В. Кучинський), «Я вірю, що енергія думки жива, вона залишається в атмосфері. Атмосфера Могилянки зберігає думки Григорія Сковороди» (Л. Кадирова).

Ці свідчення не лише додатково підтверджують існування усвідомленого духовного зв'язку академії з Григорієм Сковородою. У них іде мова про її особливу духовну ауру або ж атмосферу (навіть обраність), значну роль у появі якої відіграє саме український Сократ. Тут ми стикаємось із людським відчуттям здатності культурного феномену «акумулювати і передавати інтенціональні енергії, пов'язуючи світ емпіричний зі світом духовних субстанцій».

Отже, можна твердити про існування духовного зв'язку між постаттю Григорія Сковороди та відродженою Києво-Могилянською академією в різних площинах. Виникнувши з перших днів існування НаУКМА, за десять років він набув значного розвитку, що дає підстави вести мову про появу університетського ритуалу, зорієнтованого на наближення до свого первісного значення. У такому разі ми маємо чи не найглибший, онтологічний доказ дійсного відродження академії.

За подальших сприятливих умов Григорій Сковорода може навіть набути статусу захисника (духовного або ж небесного патрона) Києво-Могилянської академії. Виявлення ж власного сакрального підґрунтя НаУКМА сприятиме перетворенню університету на справжній Храм українського духу.

*Юрій Загородній,
кандидат філософських наук,*

Кафедра

Могилянська школа журналістики

Проект «Медіареформи», фінансований урядом Великої Британії (DFID), об'єднав партнерів з України – Могилянську школу журналістики (на базі Національного університету «Києво-Могилянська академія» створено координаційний Центр медіареформ), НАМ (Незалежну організацію телерадіомовників), інтернет-газету «Телекритика» та журнал «Телерадіокур'єр». З британського боку – фірма TADS і Лідський університет. Глобальна мета – сприяння поширенню свободи слова в Україні та вищесказаних незалежних ЗМІ через зміну ставлення до цих питань у всьому суспільстві, – досягається цілою низкою заходів практичної діяльності.

Концепція журналістської освіти Могилянської школи журналістики цілком оригінальна. До її структури входять: дворічна магістерська програма з журналістики, теле-, радіо- і фотостудії, Центр медіареформ, Центр досліджень інформаційної політики, незалежний студентський сайт *Vo.net* (включно з інтернет-газетою «Колоса»). Створюється власне незалежне молодіжне радіо НаУКМА. З наступного навчального року відкриваються інтенсивні курси журналістської освіти (без відриву від виробництва або іншого навчання). Всі підрозділи мають управлінську незалежність, їхня діяльність у першу чергу спрямована на забезпечення навчального процесу, вони також самостійно беруть участь у різних творчих і бізнесових проєктах.

НаУКМА в майбутньому не планує запроваджувати журналістський бакалаврат, оскільки ми приймасмо на магістерську програму тих, хто вже має будь-яку вищу освіту і при цьому обов'язково обрав для себе фах журналіста. Так ми враховуємо сучасну виразну тенденцію до того, що переважна більшість журналістів приходить у цю галузь через свої власні найрізноманітніші спеціальності. На нашій магістерській програмі вчать випускники політологічних, соціологічних, історичних, філологічних, природничих бакалаврських програм.

У Могилянській школі журналістики немає професійної практики як окремої дисципліни, за яку виставляється оцінка, оскільки всі наші магістранти повинні працювати в редакціях ЗМІ – тільки в повсякденній практичній діяльності виховується журналіст. Ми також відмовилися від поділу студентів на вузькі спеціалізації, всі вони проходять газетну, теле-, радіо-, фотожурналістику та WEB-дизайн. Вони мають змогу вчитися на найсучаснішій журналістській техніці.

Варто згадати, що подібної технічної бази не має жоден український університет. Також журналістська освіта розглядається в якості радше політологічної та соціологічної, а не (традиційно в СРСР і практично досі в Україні) філологічної освіти.

Головний принцип складання навчального плану Могилянської школи журналістики – його практична спрямованість. Студенти обох років навчання, і це традиційно для принципів корпоративної культури НаУКМА, розглядаються як колектив, який спільно з викладачами організовує і бере участь у навчальному процесі.

На базі Могилянської школи журналістики відбуваються щомісячні дводенні семінари для так званих інтегрованих груп під назвою «Свобода слова і свобода медіа. Специфіка юридичного забезпечення інформаційної галузі». До випецззначених професійних груп з 2003 року додаються ще й представники Генеральної прокуратури та обласних прокуратур. Склад учасників формується з усіх регіонів України. Окрім самого навчання, велике значення має неформальне спілкування слухачів семінарів, що дозволяє глибше зрозуміти один одного, зруйнувати бар'єри й бар'єри, які створені взаємною недовірою і з професійної точки зору не мають жодного сенсу. Проєкт має на меті зблизити професіоналів. На семінарах розглядаються такі питання: право на інформацію; вітчизняне та європейське інформаційне законодавство і судова практика; інформаційна політика, інформаційний кодекс, інформаційна безпека; новітні тенденції розвитку ЗМІ; журналістське розслідування. Окрім викладачів Могилянської школи журналістики, в семінарах беруть участь професура Лідського університету, експерти TADS і британські журналісти.

*Сергій Квіт,
керівник Магістерської програми з
журналістики,
директор Центру медіареформ,
доктор філологічних наук,
професор*

Медіа – в законі та поза ним

На черговому засіданні Медіа-клубу (проєкт МП з журналістики «Медіареформи»), яке відбулося 24 січня в НаУКМА, учасники клубу обговорили тему «Медіа – в законі: ліцензування та реєстрація ЗМІ». У ньому взяли участь представники департаменту ліцензування та реєстрації ЗМІ Держкомінформу України, Національної ради з питань радіо та телебачення, комітету Верховної ради з питань інформаційної політики, Ради Національної безпеки та оборони України, журналісти столичних та електронних мас-медіа, регіональних, зокрема Кримської та Чернівецької телерадіокомпаній, постійні учасники проєкту – Незалежна організація телерадіомовників та експерти британської фірми TADS, студенти та викладачі НаУКМА.

Українське законодавство, на думку учасників зібрання, не створює цивілізованих умов діяльності ЗМІ, не тільки не захищає інформаційний простір від чужих впливів, а й сприяє його розпродажу; українські ЗМІ залежать від впливу партій, ідеологічних організацій; закони про ліцензування та реєстрацію ЗМІ розмиті.

Особливу увагу учасників привернули виступи експертів британської фірми TADS Коліна Шоу та Лілії Побережської, які ознайомили присутніх з основами британського законодавства щодо ЗМІ, назвали незмінним критерієм для ліцензування та діяльності ЗМІ орієнтацію на суспільні інтереси, на споживача. Саме споживач визначає політику телерадіокомпаній, а не партії чи уряд.

Інтереси споживача пильнує і британське законодавство, яке регулює діяльність телерадіокомпаній. Воно передбачає чимало заборон. Скажімо, не мають права претендувати на ліцензію: будь-які організації, що фінансуються з державного бюджету, політичні партії, Бі-Бі-Сі, рекламні агентства та будь-які організації явно ідеологічні, зокрема й державні та релігійні.

Ліцензії на радіомовлення видає комітет у справах радіо Британії. У кодексі членів цієї організації чітко записано першим пунктом: усі радіокомпанії повинні керуватися суспільним інтересом. Перед тим, як дати ліцензію, комітет вивчає суспільну думку населення регіону та присутність на ринку медіа з подібною політикою.

Членам комітету суворо заборонено мати акції, працювати в радіокомпаніях, які подають чи можуть подати документи на ліцензію, і не тільки тоді, коли вони працюють у комітеті, а й протягом року після того, як вони залишають свою посаду.

Отже, висновок один: цивілізоване законодавство та цивілізовані ЗМІ можуть існувати лише в цивілізованій державі.

Кафедра

Міжнародний проект програми Tempus Tasis у НаУКМА

Питання підготовки кадрів для електронних видавництв у Європі було поставлене ще в середині 90-х років. Зокрема в рамках проектів «New Book Economy» та «New Book Economy-BIS» (Building-up the Information Society), ініційованих Радою Європи, було створено профілі нових видавничих спеціальностей та в 1997–99 роках проведено перепідготовку 12 тисяч фахівців для нової галузі. Бакалаврські та магістерські програми з електронних видань розгорнуто в багатьох університетах світу, зокрема в Нью-Йорку, Оксфорді, Единбурзі, Лейпцигу, Майнці тощо.

Наступний крок було зроблено завдяки програмі TEMPUS TACIS Joint European Project № T_JEP-10809-1999 «Підготовка фахівців для книжкової промисловості в Україні (Human Resource Development for Publishing in Ukraine)» TACIS. Директорат із питань освіти та культури Європейської Комісії затвердив фінансування спільного європейського проекту з розвитку освіти для видавничої галузі в Україні. Партнерами в цьому проєкті стали: Університет Оксфорд Брукс (Оксфорд, Великобританія), Інститут Техніки, Мистецтва та Культури (Лейпциг, Німеччина), Українська Академія друкарства (Львів, Україна), факультет інформатики НаУКМА. Також у проєкті брали участь: Британська Рада в Україні, Українська асоціація видавців та книгорозповсюдвачів, Міжнародний фонд «Відродження» в Україні.

Мета проєкту – допомогти двом українським університетам у розвитку передових курсів з електронного та традиційного видавництва, які б відповідали сучасним вимогам.

В рамках проєкту було здійснено перегляд існуючих і створення нових навчальних програм із точки зору змісту, нових методик викладання, навчання, оцінювання знань і навичок студентів, широкого застосування онлайнових навчальних ресурсів, а також ефективного використання комп'ютерного обладнання. Дванадцять викладачів факультету інформатики пройшли стажування в закордонних вищих навчальних закладах-партнерах.

На кошти проєкту (40 тисяч

євро) Національний університет «Києво-Могилянська академія» зміг придбати комп'ютерний клас і обладнати його найсучаснішими засобами створення електронних видань. Студенти НаУКМА мають тепер доступ до найсучаснішої комп'ютерної техніки, програмного забезпечення та передових технологій книговидавництва. Створено нові кафедри мультимедійних систем та мережових технологій, сертифікатні програми Web-дизайну для студентів і магістрів гуманітарного профілю. На основі досвіду передових університетів ОБУ і НТМК розробляють та впроваджують навчальний процес нові курси та модулі: Обробка зображень, Web-програмування, Методи та засоби обробки інформації, Подання візуальної інформації в Internet, Технології мультимедіа, Архітектура, апаратні і програмні засоби систем мультимедіа, Інтелектуальні інформаційні технології, Обробка зображень, Web-видання, Візуалізація інформації в Internet, Електронні середовища (Media), Архітектура мультимедійних систем, Багатоагентні системи в задачах мультимедіа, Застосування мультимедійних систем в дистанційній освіті тощо.

Виконано роботи зі створення комп'ютерної системи підтримки дистанційної освіти на базі мультимедійних технологій. Розроблено кілька систем Інтернет-тестування знань і навичок студентів, що використовуються в навчальному процесі НаУКМА. Працює регулярний семінар для студентів із проблем розробки систем дистанційної освіти.

Результати виконання проєкту регулярно презентувалися на Франкфуртській та Лейпцигській книжкових ярмарках, наукових конференціях.

*Микола Глибовець,
декан факультету інформатики
НаУКМА*

Коротко

✓ Отримано грант на розробку та впровадження магістерської програми з менеджменту охорони здоров'я (керівник проєкту Ірена Грига) в партнерстві з університетом м. Маастріхт (Нідерланди).

Проєкт розробляється в межах Програми «Поліпшення освіти у сфері охорони громадського здоров'я», яку реалізують Інститут відкритого суспільства (Нью-Йорк) та Асоціація Шкіл Охорони Громадського Здоров'я Європейського регіону.

За умов успішної реалізації проєкту з 1 вересня 2004 року НаУКМА пропонуватиме нову магістерську програму для керівного складу системи охорони здоров'я, що визначають політику галузі, недержавних організацій, страхових компаній тощо.

✓ «Розбудова правової держави» – тема зустрічі Міністра юстиції України О. Лавриновича зі студентами факультету правничих наук університету, яка відбулась 27 січня в НаУКМА. На початку зустрічі декан факультету коротко розповів про розвиток факультету, його досягнення. Міністр зосередив свою увагу на функціях органів юстиції України, змінах, які відбуваються в законодавстві, відповів на питання студентів та викладачів, що стосувалися схвалення Верховною радою нових кодексів.

Міністр запросив випускників факультету брати участь у конкурсі на заміщення вакансій у Центральний апарат міністерства та місцеві органи юстиції.

Наступну зустріч студентів факультету правничих наук деканат планує провести з головою Верховного суду України Василем Маляренком.

✓ Нещодавно Вчена Рада НаУКМА ухвалила надання стипендії Президента України на весняний та літній триместри студентам Роксолані Свято (ФГН-4), Олексію Рачку (ФЕН-3), Андрію Олефіренку (ФІН-4), Валентині Костириній (ФСНСТ-4). Стипендію Кабінету Міністрів України у січні цього року отримали Сергій Іващенко (ФПрН-4) та Марія Животова (Мп-2 «Філологія»).

Твоя книга

За словами народного депутата Павла Мовчана, щороку в Україні видається близько 9 млн книг і лише невеликий відсоток із них – українською мовою. Для порівняння, в Росії за рік виходить близько 400 млн книг, у Польщі – 200 млн. Зношеність поліграфічного обладнання складає 80%, що зумовлює підвищену собівартість української продукції.

В Україні на одну людину випускається одна книга на рік, тоді як в Росії ця цифра становить 5, у Білорусі – до 7, а в країнах Західної Європи – 12–17 книг.

Народний депутат Володимир Яворівський зазначає, що нині в Україні друкується стільки ж українських книжок, скільки їх видавалося за Миколи I... Якщо на одного жителя України припадає тільки одна видана книга, то яку саме з них прочитав за цей рік Леонід Данилович Кучма?

Інтернет-газета «Телекритика», грудень 2002

Дарчий напис на іконі румунською мовою: «Подарунок митрополита Данієля від Молдови й Буковини»

Ікона Святого Петра Могили – в Могилянці

Щороку 14 січня в церкві Благовіщення НаУКМА могилянці відзначають день канонізації і пошанування Петра Могили. Його ім'я згадується під час кожної служби.

Цьогорічне пошанування видатного Могилянца особливе. Виготовлену ченцями-живописцями та освячену Румунською Православною церквою (13 жовтня 2002 року, місто Ясси, нині – Румунія) ікону Петра Могили з дарчим написом румунського митрополита Данієля посольство України в Румунії передало студентській церкві Благовіщення. Ікону виготовлено у вигляді книги, вона має обкладинку. Це – неocenний подарунок до 10-річчя відродження КМА.

Може, ікона Святого Петра Могили стане ще одним надійним оберегом Києво-Могилянської Академії та Благовіщенської церкви, свідків віків минулих?

Ця подія спонукала нас перегорнути вкотре енциклопедичний довідник «Києво-Могилянська академія в іменах. XVII–XVIII ст.». Вона допомогла нам «взяти цікаві інтерв'ю». Отож про видатного Петра Могилу не менш видатні:

Сторінками енциклопедичного довідника «Києво-Могилянська академія в іменах. XVII–XVIII ст.»

Едуард Вінтер, видатний німецький історик, славіст:

«Бувши людиною західної орієнтації, він (Петро Могила) схилився до співробітництва з Польщею. Але права українського народу на його духовне й культурне самоврядування охороняв пильно».

Михайло Грушевський, видатний український історик:

«Києво-Могилянська академія, а з нею все громадянство, в ній виховане, жило спадщиною Могили, його духом. Звідти величезне його значення в історії України і незвичайний пієтизм його пам'яті й імені».

Іван Огієнко, видатний історик, богослов:

«Могилянська доба – це найкраща доба в житті Печерської друкарні, доба її повного розквіту та багатоплідної праці».

Пропам'ятні дати: 21 грудня (1596) та 1 січня (1647) – дати народження та смерті (за старим стилем) Петра Могили.
14 січня 1997 року – дата канонізації.

Скажи мені, які ти книги читаєш, і я скажу все про тебе

Ірина Фартух, ФСНСТ-1:

«Останнім часом захопилася сучасною українською літературою. Раніше думала, що її немає. Страшенно помилялась. Виявляється, вона є, ще й яка! Ліна Костенко, Юрій Андрухович, Євген Пашковський... Цікаво, глибоко, серйозно, про нас і про них, про всіх і про кожного».

Олексій Набоженяк, ФГН-2:

«Книга приверне мою увагу, якщо я в ній, як у дзеркалі, побачу відображення тих проблем, які мене хвилюють у реальному житті. Я не дуже захоплююся Біблією, але вона – ідеальний приклад, бо так тісно переплітається з життям і, здається, здатна відповісти на будь-яке питання. А ще я люблю, коли книга збагачує, часто виписую цікаві метафори та афоризми».

Андрій Горобець, ФІН-1:

«Люблю книги, які змушують думати, розвивають мозок. Із задоволенням читаю фантастику, дуже сподобалось «Древо життя» Кузнецова».

Антон Ковнір, ФЕН-2:

«Книга повинна мати якусь глибоку ідею, залишати якийсь слід у душі, й не тільки. Це має бути щось не схоже на все те, що було написане раніше. Справляють враження книги, які яскраво зображують негативні сторони нашого життя, такі, як, наприклад, «Екстазі» Уелша».

Валентин Десятник, ФГН-2:

«Мені подобається, коли я не можу зрозуміти до кінця те, про що читаю – маю на увазі, книга має напговхувати на якісь подальші роздуми. Отже, для більшого і глибшого її розуміння вимагається повторне читання. Так, найулюбленіші книги – саме ті, які хочеться прочитати ще і ще раз, в яких кожного разу знаходиш щось нове для себе. Такою для мене є, наприклад, книга Коельо «Алхімік». Вона довела мені, що насправді мрія може бути десь зовсім поруч, її не треба шукати далеко».

Дмитро Гірник, ФСНСТ-1:

«Мене більше приваблює фантастика, детективи, я завжди намагаюсь вгадати хід думок, подій. Тому мені дуже подобаються твори Артура Конан Дойля про Шерлока Холмса, бо в них досить важко прослідкувати наступний хід видатного детектива».

Підготувала
Катерина Гребенік,
студентка ФГН-2

Презентація

**Журнал «Кіно-театр» № 1 2003 року про
фільм «Дім Галшки»:**

**Перед нами – не лише свята й будні
сучасного українського університету:
об'єктив проникас в минуле найдавнішого
ВНЗ на теренах Східної Європи.**

«Дім Галшки»: у головній ролі – Могилянка

«Дім Галшки» – презентаційний фільм про Кисво-Могилянську академію. Дім «заселений» цікавими, дуже дорогими нам, могилянцям, героями: видатними фундаторами, випускниками КМА (гетьманами, політиками, вченими), нашими сучасниками.

Над стрічкою працювали: режисер Сергій Маслобойщиков, сценарист Олександр Щербина (випускник НаУКМА), оператор Віктор Кабаченко, продюсер Світлана Зінов'єва.

Фільм створено за фінансової підтримки п. Надії Амінофф (США).

У березні 2003 року відбудеться презентація стрічки в НаУКМА, а у квітні – на УТ-1 у програмах телеканалу «Культура».

**Сергій Маслобойщиков,
режисер фільму:**

Мені було дуже приємно працювати в Кисво-Могилянській академії. Особливо дороге відчуття дотику до історії, в якій ти ніби береш участь. Я не люблю нічого одноденного, мені близьке все, що започатковано давно, має свою історію, отже, і своє продовження, до якого ти причетний також.

Роздуми про академію лягли на мої роздуми про людину. Як і всі, я досить заплутався в цьому світі. Я не маю алгоритмів до сучасного життя, тому кожного разу вигадую щось таке, щоб і мені було цікаво, й тим, хто дивиться мої фільми.

Отож працювати над стрічкою про Могилянку було цікаво і водночас важко. Важко тому, що матеріал не ігровий, а інформаційний. Треба було знайти цікавий хід, розіграти якусь гру. Ми обмірковували, як краще подати зібрані матеріали. Потрібні були якісь характери, адже інформація нецікава, коли їй не притаманний людський смак.

З цього ми й виходили. З одного боку – діти, які хочуть вступити до

університету, а з іншого – університетський Блазень, який все життя живе у книжкових шафах Академії, знає все про неї. Він і стає оповідачем цієї історії. Роль Блазня виконав професійний актор Валерій Чигляєв. Для інших ролей я шукав цікаві обличчя, молодих людей із безпосередньою поведінкою. І ще мені хотілося, щоб головний герой був трохи схожим на Гаррі Поттера. Тому з'явилися окуляри. Вадим

Крушинський та Оля Лук'яненко – не професійні актори. Вадим – студент Політехнічного університету, Оля – студентка театрального інституту імені Карпенка-Карого.

Не можу сказати, що в цій роботі, як і в інших, я зробив усе так, як хотів. Завжди лишається незадоволення. Можна було зробити інакше, інакше зняти. Але якщо мати можливість доробляти фільм, можна доробляти його все життя. Треба вміти зупинятися, ставити певні кордони.

**Світлана Зінов'єва,
продюсер фільму:**

З Сергієм Маслобойщиковим надзвичайно цікаво працювати. Він такий вигадливий, кожен хвилину щось придумує. Це страшенно

обтяжливо з боку фінансового, але про це якось не думається на знімальному майданчику, навпаки – хочеться всі задуми режисера реалізувати.

Пам'ятаю наші пошуки втілення на екрані розмитого історичного часу. Спочатку бібліотекою мали пливти через туман козаки, розмовляючи про Академію (уявляєте рівень режисерської фантазії?!). Ми думали, як це зробити, переписували окремі кадри фільму «Вогнем і мечем». Той туман над водою шукали на... фабриці морозива. Привезли звідти сухий лід. Випробування проводили в Сергія вдома. Посеред кімнати поставили велику каструлю, поклали туди лід і налили кип'яток. Пішли дивні хвили, які розповзалися під книжкові шафи, дивани, заповнили кімнату, коридор. Містична картина! Знімальна група, дорослі люди, з дитячою безпосередністю, весело тушцювали по тих хвилях.

Зі свого постаменту Григорій Савич у кінематографічному тумані благословив нашу роботу. Добрим камертоном фільму послужили й

перші фрази Гоголівського «Вія».

Отже, в нас була можливість творчої співпраці на всіх рівнях. Корпоративне кіно створювалося в умовах абсолютної свободи. Очевидно, свобода – характерна ознака Могилянки як такої.

*На світлинах:
Сергій Маслобойщиков (вгорі);
головні актори стрічки,
Вадим Крушинський,
Ольга Лук'яненко та
Валерій Чигляєв*

Підготувала Таїсія Шаповаленко

Студентська сторінка

Відкрита студія

Із січня 2003 року в ефірі Першого каналу Українського радіо працює нова програма «Відкрита студія». У відкритті програми активну участь взяли студенти-могилянці Дзвінка Качур, Анастасія Яровенко,

Антон Музиченко, Костя Євтушенко, Володимир Набок, Тетяна Федченко. Вони розмірковували в ефірі про різдвяні традиції та обряди, взаємозв'язок їх із духовністю особистості. За словами автора проекту Зінаїди Дмитровської, «Відкрита студія» отримала масу відгуків на передачу.

Феномен самвидаву в НаУКМА

«Так», «Муза», «Засада», «The Strangers' Newspaper», «Zmist», «Bagant», «Центр Європи», «ВікНочі» («Ча Сонця», «Химерні Реверанси Юності»), «Поки на Platz'у», «Вихухоль. Газета луганської духовності», «Колєга», «Підземний Перехід», «Братська Могила», «Робот», «СамВидат», «Юний Сквородіанець», «ССХ files», «Ліхтарі», «Contraceptia», «Вісник СК», «Конгрегація», «Чорні двері», «Чернетка», «Еліпс», «Могилянська Криця», «Альма», «Символ», «Майдан-Могилянка» — все це назви студентських видань (у порядку появи) різного калібру, які довгий чи короткий час існували в НаУКМА. Навіщо їх стільки, звідки вони беруться і куди зникають?

Такого перенасичення студентським самвидавом, як у Могилянці, немає більше ніде (наскільки лишень про це відомо авторіві від спілкування з представниками інших «вишів» Києва). Студентська преса є в інших університетах, однак вона ніби не зовсім і студентська та однозначно — не самвидавця. Адже редагують такі видання (наприклад, Інституту філології КНУ чи Національного Аграрного Університету) практично співробітники цих «вишів», а їх накладі рахуються на тисячі.

Отже, мова йде про студентів-дописувачів, а не про студентську пресу (винятком із тисячними тиражами можна вважати студентський «в доску» і відносно незалежний від університетської адміністрації «Студенческий гарадок», який виходить у НТУУ КПІ).

Розмаїття й багатство студентської преси в НаУКМА зумовлене багатьма чинниками, головний з яких — феноменальність НаУКМА в цілому. Перші студенти Могилянки почали спілкуватися між собою не тільки аудіовізуально на плацу, віртуально через Інтернет, а й за допомогою «самопальних» друкованих видань.

Оранжевий (зазначу, все ж зовсім не близькі до ідеальних) умови в НаУКМА сприяли такій складній формі самовиявлення. Щоб стати медіа-магнатом на родючому інформаційному полі Могилянки, не

треба бути з якимсь президентом — достатньо мати в голові декілька працьовитих бджіл.

На терені могилянського самвидаву зросли газети, часописи, літературні альманахи, преса опозиційна й бульварна (до останньої з гордістю треба віднести «Колєгу»). Зрозуміло, що літератори (чи, може, графомани) прагнули опублікуватися, для дописувачів — активістів студентської громади важливо було заохотити своїх співгромадян «добре вигострити сокиру» або «лупати сю скалу», а чи й просто висловити обурення або поділитися досвідом.

З певного моменту студентська преса стала засобом спілкування з адміністрацією (маємо на увазі газету «Колєга», яка часто використовується як інформаційний канал, що веде прямо до президента Брюховецького).

Чому ж ми, студенти НаУКМА, такі щедрі на чіпання власних масмедійних витворів до стін альма-матер? Рефлексуємо над власними «самвидавчими» мотиваціями, мені вдалося виокремити декілька з них. На перше місце ризикну поставити зацікавленість у технології створення продукту — написанні текстів, редагуванні, верстці, дизайні. Немає технології — не буде й продукту.

Не менш важливе прагнення донести свою думку до переважно незнайомих авторіві людей — читачів. Воно виникає, коли автор вважає свої особисті думки й погляди важливими, але не знаходить можливості утвердити чи поширити їх іншим шляхом, окрім друкованого видання. До того ж, самвидав у обмеженій читачській аудиторії часто дозволяє отримати зворотній зв'язок. Зрозуміло, що авторіві цікава реакція читача на його думки та стиль їх викладу. Іноді інформація, подана в

самвидавчій пресі, має суттєву практичну користь для читача. Отож ще одна дуже важлива мотивація «самвидавців» — прагнення бути корисним громаді, причому співгромадянину не якомусь абстрактному, а ближньому (скажімо, однокурснику).

Рідко, але доводиться чути, що студентська преса нікому не потрібна чи навіть і шкідлива. Щодо потрібності, то вона, з одного боку, безумовно, потрібна так само як, скажімо, гра в футбол — тим, хто в неї «грається». А з іншого боку, є ж іще й вдячні читачі: погодьтеся, читають — отже, вона потрібна і їм. Існування самвидаву — незалежного і самоврядного — можна вважати індикатором ліберальності адміністрації.

Справедливо зазначимо, що велика кількість студентських видань ігнорує одне з могилянських гасел про «якість, якість і ще раз якість». Але, на щастя, більшість із такої кількості зникає після виходу свого першого чи другого номера. Дехто із самвидавців забуває, що статті корисно, скажімо, не лише ретельно підбирати, а й іноді редагувати.

Бувають курйози на зразок такої собі «газети» «Альма», яка справила на мене враження однієї статті на чотири шпальти. А що скажете про вірші, які треба читати з дошки оголошень? Можливо, на редакторському столі «Чернетки» вони добре виглядають, але мені такі настінні дацзибао не до шмиги. Взагалі-то читача треба любити й догоджати в першу чергу йому, а не власним амбіціям. «Взявся за гуж — не кажи, що не дуж», тобто: хочеш самовидаватися — дивись, щоб не самоосоромитися.

Можна стверджувати, що феномен студентського самвидаву в НаУКМА існуватиме й надалі, незважаючи на побоювання старої студентської пресової гвардії щодо занепаду рівня й традиції взагалі.

Зовсім нещодавно вийшло шосте число газети Студейського Братства «Могилянська Криця». Цьому газетному динозаврові вже дихає в потилицю молоде незалежне видання «Майдан-Могилянка» — скоро вийде сьоме його число. Отже, видно, що за створення окремих, незалежних, а головне — тривалих самвидавчих проєктів береться й нове покоління студентів. В якості коди знову хочеться напнути гасло: «Якість, якість, і ще раз якість, колеги!»

*Іван Бабошин,
студент магістерської програми
з журналістики
(передрук із сайту www.kolega.kiev.ua)*

Студентська сторінка

Тому він і першокурсник

Наприкінці минулого року ми провели анкетування 100 першокурсників (приблизно однакова кількість учасників на кожному факультеті НаУКМА). На питання «Що стало вашою найбільшою проблемою після вступу до університету?» 9% студентів відповіли, що не мають ніяких проблем. 5% не відреагували на запитання. Інші відповіді розподілилися таким чином: лінощі – 4%, самоорганізація – 6%, гроші і житло – 7%, зміни в житті – 7%, особистісні проблеми – 22%, брак часу – 14%, проблеми з навчанням – 26%.

Усі ці проблеми ми можемо узагальнити до трьох груп:

1) Матеріальні проблеми (гроші і житло) – 7%.

2) Проблеми організації своєї діяльності і часу (лінощі, самоорганізація, брак часу, зміни в житті) – 31%.

3) Конкретні проблеми (зокрема особисті, з опануванням окремих предметів) – 48%.

Як з'ясувалося, матеріальні проблеми турбують кожного чотирнадцятого студента. Дещо несподіваний результат. Важливою і складною для першокурсника виявилася організація своєї діяльності й часу. Хоча часу бракує не тільки тому, що студенти ще не навчилися правильно його використовувати, а ще й тому, що в Могилянці досить серйозне навантаження.

Цікаво було проаналізувати проблеми першокурсників-киян і тих, хто приїхав на навчання з областей. Кияни (37 учасників) менше обтяжені пошуком грошей і часу, тому кожний шостий із них вказав на цю проблему (з 63 некиян – кожний третій). До сту-

дентського життя кияни і приїжджі адаптуються приблизно однаково. На проблеми з навчанням вказав кожний четвертий киянин і кожний шостий приїжджий.

Відзначимо, що для киян специфічні особисті проблеми в півтора рази менш актуальні, а також що проблеми киян і приїжджих практично не співпадають. Киян спіткали такі проблеми: важко не прогулювати пари, утримати всі справи в голові, проблема стосунків із людьми тощо. А немісцевих: побути наодинці, розлука з коханою людиною, де б послухати гарну музику, вставати о 7.00...

Можемо зробити висновок, що специфічні проблеми киян і приїжджих мають різний характер, але точну причину цього вказати важко, хоча як і в тих, так і в тих проблем вистачає, і тому треба шукати ефективні шляхи їх вирішення.

Вдячний усім друзям, які допомагали мені у проведенні дослідження.

Дмитро Гірик,

студент ФСНСТ-1 (соціологія)

Думки з приводу «Що за свято без...»?

Навіщо зайва скромність? Могилянці, справді, розумні, суродовані, начитані. Ми вам і Канта, і Ніцше напам'ять процитуємо, і будь-яку матрицю вичислимо, і всі етапи фотосинтезу назвемо, і навіть питання «Ким же насправді був Гусерль – феноменологом чи неогегеліанцем?» не зіб'є нас із пантелику. Що-що, а вчитися ми вміємо. А от чи вміємо ми відпочивати?

З початку року в Академії було проведено безліч заходів з організації культурного відпочинку студентів. Погодьтеся, іноді ми ледь встигали опам'ятатися від одного свята, як за ним приходило інше. Посвята, День правника, День Академії, Бал знайомств, День ФЕНу, Новий рік, Старий Новий рік – словом, як кажуть у нашому студентському середовищі (підслухала випадково), немає приводу не випити, і навіть, виходить, навпаки – є дуже вагомий привід випити.

Принаймні так, як мені здалося, вважає більшість тих, хто відвідує дискотеки. Думаю, всі ми пам'ятасмо неприємності, пов'язані з вельми нечесною поведінкою не зовсім, м'яко кажучи, тверезих любителів «погопцювати» під час балу знайомств, що, на жаль, є не єдиним прикладом.

Такий собі стереотип. Та ми ж з вами сучасні люди, ми за руйнування будь-яких стереотипів, хіба ні?

*Катерина Гребенюк,
студентка ФГН-2*

Від редакції:

А що з цього приводу думаєте ви?

Напишіть нам на

e-mail: pressa@ukma.kiev.ua

Цікаво знати

Отже, поглянемо на вищу освіту як на товар. У довідниках міжнародних організацій можемо знайти приблизні дані про обсяг коштів, які мають виплатити студенти-іноземці для отримання диплому в різних країнах у першій половині 90-х років. Зауважимо, що йдеться не про дипломи, які в академічно-компетентнісному сенсі оцінюються як приблизно однакові в усіх цих країнах, а про дипломи того варіанту вищої освіти, яка вважається завершеною у певній країні і яку отримує більшість випускників.

Найвища вартість (у доларах США) року навчання повної програми вищої освіти: у Швейцарії – 15700, у США – 14600, Канаді – 14000,

Австралії – 9000, Австрії – 8600, Норвегії – 8300, Великобританії – 8200, Данії – 8000, Німеччині – 7900. Найнижча вартість – у Іспанії – 3800, Мексиці – 4300, Італії – 5200.

Вирішуючи питання, куди їхати вчитися за сімейні кошти, рідко хто у світі (принаймні йдеться про сім'ї з розвинених країн) обирає Мексику чи Австралію, де вища освіта відносно дешева. Привабливішими для дітей із середніх класів видаються Англія, Франція, Італія чи Канада, а Швейцарія навіть не може прийняти всіх охочих і вимушена вводити обмеження для іноземців, хоч вища освіта і кошти на перебування в цій країні чи не найвищі у світі.

З точки зору українців найпривабливіші для навчання за кордоном ті країни, які надають державні гранти, що робить його

безоплатним: США, Франція, Німеччина, Канада.

Чи є українська вища освіта перспективним товаром на світовому освітньому ринку? З точки зору громадян розвинених країн – ні, але інша думка керівників систем освіти багатьох країн Третього світу. Вони продовжують співпрацю періоду існування Радянського Союзу, коли близько половини його контингенту студентів-іноземців було зосереджено у ВЗО України. Чимало країн Африки та Південно-Східної Азії скеровують молодь у нашу країну для отримання вищої освіти з тих профільних, якість підготовки в яких визнається світовим співтовариством досить високим.

Education at a Glance. OECD Indicators. – Paris, 1996. – 276 p.

«Скляний Ансельм»: більше, ніж Гофман

*Лариса Паріс та Юрко Яценко
про виставу «Скляний Ансельм»:
«Зараз перед нами стоїть
фантастичне завдання:
ознаменувати початок ХХІ
століття легким та вишуканим
загальнодоступним проектом, який
став би підмурівком нового
українського театру...»*

Новорічно-різдвяний подарунок для дітей та молоді Києва, а також їхніх батьків підготував Культурно-мистецький центр НаУКМА. Вже кілька років (1997–2003) без державної підтримки театральний колектив та студенти КМА проводять постановку та покази театралізованих зимових казок-вистав, більшість з яких є благодійними. Цьогорічна ж прем'єра була особливотою. Об'єднана аматорсько-професійна група (театральний проект «Долина» плюс студенти КМА) представила на суд глядачів перший в Україні казковий мюзикл «Скляний Ансельм» – яскраву та динамічну фантазію за магічним твором Е.Т.А. Гофмана «Золотий горнець» у постановці Лариси Паріс. 20 вистав, що охопили широкий прокатний період із грудня 2002 по лютий 2003 року, здобули не лише вдячність глядачів, а й успіх у театральній критики.

І хоча доводиться визнати, що Гофманові тут бракувало Гофмана, себто від оригіналу лишилися тільки ключові моменти сюжету, на цей кістяк творці-експериментатори майстерно наросили універсальне «м'ясо» почуттєвих асоціацій – комбінації кольорів, звуків, рухів та образів, чарівну музику Стравінського та Вагнера, відеоряд, що слугує ніби «другою робочою мовою» видовища. Саме тому вистава сприймається не

розумом, а емоційно-безпосередньо – отже, переглядаючи її, кожен із нас на часинку стає дитиною. Можна з упевненістю стверджувати, що «Скляний Ансельм» знайшов нову, набагато ефективнішу мову мистецького спілкування з дитячою аудиторією, де немає й натяку на формалізм і зверхність.

Згідно з творчою стратегією авторів – Лариси Паріс та Юрка Яценка – цей проєкт має стати чимось набагато більшим, ніж звична для нашого буття дитяча халгура. Це – багаторівнева музично-драматична дія для широкого кола глядачів. Навколо казкового сюжету закручується ціла куховарня, в якій поєднуються і взаємодіють елементи різних театральних моделей: театру традиційного та експериментального, музичного та пластико-драматичного, професійного та аматорського. Експерименти в жанрі музичного театру полягають у поєднанні класичної, фольклорної та сучасної «індепендент» музики. До участі у проєкті залучені студенти КМА, які мають можливість дієво познайомитися з усіма складовими театального процесу, набутти професійних навичок, а головне – отримати досвід спілкування з іншими стичними та естетичними цінностями цивілізації порівняно з тими, що їх пропонує маскультура.

Чергові вистави відбудуться 10 та 11 лютого в Культурно-мистецькому центрі НаУКМА (416-2154).

*На світліні:
Вероніка (Христина Синельник)
та Ансельм (Дмитро Терещук)*

*Аліна Бажал,
прес-секретар НаУКМА*

Коротко

Книги Академії – Україні

Видавничий дім «КМ Академія» до Днів науки представив нові книги в серіях «Християнські філософи», «Джерела мудрості», «Були, є і будемо вівіки», «Людина і суспільство», а також наукові записки з різних галузей знань, навчальні та методичні посібники, інавгураційні лекції, художню літературу. Деякі з цих видань унікальні за тематикою і не мають аналогів в Україні. На найпишнішу увагу всіх, хто небайдужий до вітчизняного та зарубіжного наукового доробку, заслуговують нові книги, зокрема енциклопедичне видання «Києво-Могилянська академія в іменах», посібник «Нариси історії архівної справи в Україні», підручник «Архівознавство», колективна монографія «Релігійно-філософська думка в Києво-Могилянській академії: європейський контекст», збірник «Книжковий знак Наукової бібліотеки Національного університету Києво-Могилянська академія», ілюстроване видання «Ректори Києво-Могилянської академії. 1615–1817 рр.», книги Девіда Д. Джонсона «Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування», Юрія Шевельова «Портрети українських мовознавців», Ростислава Павленка «Парламентська відповідальність уряду: світовий та український досвід» тощо.

Ознайомлення з доробком «Видавничого дому «КМ Академія» відбулося у формі цікавої та змістовної дискусії, в якій взяли участь професори В. С. Горський, М. Т. Брикс, В. П. Моренко, письменник Юрій Хорунжий, помічник аташе з питань культури, науки та освіти Посольства США в Україні Ольга Кречотень, відповідальний працівник Держкомінформу Ольга Жирякова.

*Юрій Попсушко,
головний редактор
видавничого дому «КМ Академія»*

Науки при каві

— так називається новий проєкт Києво-Могилянської Бізнес-Школи, (автор – викладач kmbs Михайло Винницький), а саме: відкриті неформальні зустрічі науковців та студентів НаУКМА при каві (тел. 238-2444). Саме в такій творчій атмосфері 16 січня відбулася розмова про «Лідерство в Україні: досвід козацької доби і кризи сучасної еліти», яку провів із київлянинами доктор історичних наук В. Брехуненко.

Наступна зустріч відбудеться в kmbs 19-го лютого о 18:00 (ауд. 410). Михайло Винницький ознайомить студентів зі своїми науковими дослідженнями «Власники новостворених підприємств України: соціальне походження, ціннісні орієнтації, особливості поведінки».

Актуально

Новий гуртожиток НаУКМА

Ще минулого року університет придбав два корпуси санаторію «Зоря» в курортній зоні «Ворзель»: один – для облаштування студентського гуртожитку, інший – під помешкання готельного типу. Будівлі

потребують капітального ремонту та реконструкції.

Великий обсяг робіт у цьому плані здійснено. Господарські служби академії доклали максимум зусиль для того, щоб уже в цьому навчальному році студенти-некияни, які потребують житла, могли оселитись у Ворзелі.

5 лютого 2003 року група співробітників НаУКМА, представники факультетів – декани та їхні заступники, представники інших служб та підрозділів, а також Студентської колегії та газети «Колега» відвідали м. Ворзель. Поїздка відбулася напередодні обговорення на ректораті питання «Про стан соціально-побутових умов студентів НаУКМА: організація методичного обслуговування, харчування, дозвілля тощо».

На черзі – проєктні роботи з

реконструкції корпусу гуртожитку (утеплення), капітальний ремонт покрівлі, реконструкція наявної системи опалення з під'єднанням до нової котельні тощо. За попередніми розрахунками, у 2003 році на впорядкування ворзельського студмістечка потрібне фінансування в розмірі не менше 650 тис. грн. З держбюджету на ці заходи поки що виділено тільки 100 тис.

Отже, пріоритетна для фінансової підтримки акція «Новий гуртожиток НаУКМА» триває. Міжнародний фонд

відродження Києво-Могилянської академії вже виділив частину коштів для підтримки цього проєкту. Адміністрація університету буде вдячна за будь-яку допомогу у вирішенні цієї проблеми. Чекаємо на Ваші пропозиції.

Наталія Шумкова,
віце-президент з розвитку
НаУКМА

(044) 463-7112, e-mail:
shum@ukma.kiev.ua

«Академічна панорама» планує
інформувати університетську
групаду про хід цієї акції.

Презентація університету в м. Дніпропетровську «НаУКМА – Дніпропетровщині»

28 лютого – 1 березня 2003 року

Акція відбудеться за підтримки «БДО
Баланс-Аудит», Приватної середньої
загальноосвітньої школи № 5, корпорації
«Агро-Союз».

У програмі заходу:

28 лютого, п'ятниця, 14:00

- Зустріч старшокласників, батьків, студентів старших курсів ВНЗ, освітян з керівниками, викладачами та студентами НаУКМА
- Презентація Університету для бізнесових кіл Дніпропетровщини

1 березня, субота

- Акція «Перевір себе» – тестування за оригінальними вступними тестами НаУКМА 2002 року – 3 год 50 хв. – для учнів 10 та 11 класів
- Перевірка результатів тестування – 30 хв. – для учасників тестування, їхніх батьків та педагогів

Довідки за тел.: (044) 463-7110,
e-mail: fr@ukma.kiev.ua;
shum@ukma.kiev.ua

НаУКМА в інформаційному просторі

Січень 2003

Публікації

Людмила Волга. Видання, що спонукає до роздумів // Урядовий кур'єр. – 3 січня.

Людмила Волга. І цілий світ у душі // Урядовий кур'єр. – 4 січня.

Катерина Тарчевська. Скринька, де живе свято // Слово Просвіти. – 8 січня.

Михайло Василенко. Одійдіте, недруги лукаві... // Слово Просвіти. – 8–14 січня.

Євген Зарудний. Аркуш, складений удвоє, або ціна диплома // День. – № 3, 10 січня.

Алла Чердынцева. Языкастая история // Вечерние вести. – 14 січня.

Валерій Щербина. Петро Могила повертається // Вечірній Київ. – 15 січня.

Микола Пацера. Дань Петру Могиле // Киевские ведомости. – 15 січня.

Валентина Матвієнко. Канонізований митрополит // Хрещатик. – 16 січня.

Володимир Кайтанівець. Подарували ікону Петра Могили // Християнська Україна. – 16 січня.

Ольга Кирилова. Месіанізм із Шекспірівського краю // Кіно-Театр. – № 1, січень.

Лариса Брюховецька. Сковорода сьогоднішній // Кіно-Театр. – № 1, січень.

Лариса Масенко. Юрій Шевельов – видатний український мовознавець // Дивослово. – № 1, січень.

Університетське життя досить насичене подіями, інформація про них губиться в повсякденні. Щоб донести її до академічної громади, прес-центр НаУКМА із січня 2003 року готує до випуску інформаційний листок «Академічної панорами» в електронному вигляді, яка розсилається всім підрозділам НаУКМА. У січні побачили світ два випуски.

Підписатися на цю розсилку можна за адресою: e-mail: pr@ukma.kiev.ua з позначкою «News Letter».

Над випуском працювали:

Аліна Бажал
Тайсія Шаповаленко
Сергій Россінський
Катерина Гребеник
Олексій Шимановський
Юрій Панін

Прес-центр НаУКМА,
т. 417-8215,
pressa@ukma.kiev.ua